

Наръчник за управление на Програма „Образование“	Приложение 3.5.		Глава 3
	Таблица за отразяване на предложения и коментари по проекта на методология и критерии за подбор на операция		
	Вариант 1	Одобрено от: Ръководител на УО	юли 2023 г.

ТАБЛИЦА
за отразяване на предложения и коментари по проекта на методология и критерии за подбор на операция:

„Развитие на дуалната система на обучение в ПОО (чрез прилагане на подхода ИТИ)“

№	Лице подало коментара	Коментари	Приема/ Не приема Мотиви	Къде е отразен коментарът в Методологията и критериите за подбор на операция ¹ (стр., раздел, точка)
1	Министерство на образованието и науката, 15.04.2024 г., електронна поща	<p>1. Текстът в проекта на методология и критерии за подбор на операцията <i>„усъвършенстване на връзката между теория и практика“</i> да се замени с <i>„усъвършенстване на връзката между обучението в училище и практическото обучение в реална работна среда“</i>.</p> <p>2. Продължителността на операцията да се промени от 24 месеца на 48 месеца, с цел обхващане на учениците от постъпване в дуална форма на обучение до етапа на сключване на трудов договор с работодател.</p>	<p>Приема се. Предложението е отразено в проекта на методология и критерии за подбор на операция.</p> <p>Приема се. Въпреки че посочената в Единните указания за кандидатстване с концепции за ИТИ продължителност на операцията е 24 месеца, предложението се приема и е отразено в проекта на методология и критерии за подбор на операцията, вкл. в критериите за комплексна оценка, с оглед постигане на индикаторите за резултат.</p>	<p>Стр. 3, раздел I. „Общо описание“, поле „Кратко описание и аргументация за изпълнение“</p> <p>Стр. 4, раздел I. „Общо описание“, поле „Продължителност“ и стр. 14, критерий 3 от Таблицата за комплексна оценка.</p>

¹ Попълва се само, когато УО е приел коментара.

№	Лице подало коментара	Коментари	Приема/ Не приема Мотиви	Къде е отразен коментарът в Методологията и критериите за подбор на операция ¹ (стр., раздел, точка)
		<p>3. Да се прецизират текстовете, отнасящи се до осъществяването на мониторинг на резултатите от дейностите по проекта. Инструментариумът за оценка на качеството на преподаване в дуалната система на обучение и за оценяване на работното място, разработен от МОН в рамките на проект „Подкрепа за дуалната система на обучение“ по ОПНОИР, е във вид на електронна платформа, която е функционирала за нуждите на проекта по ОПНОИР и към момента училищата вече нямат достъп до нея. В инструментариума се съдържат набор от анкети, които са проведени от изпълнителя по проекта, с цел извършване на анализ.</p> <p>4. Отчитайки характера на дейностите в проекта на методология и критерии за подбор на операцията, изискването всички дейности да имат фокус върху цифровата, зелената икономика, синия растеж, индустрия 5.0 и/или тематичните области на ИСИС 2021-2027, е необходимо да се прецизира, като се допусне възможност не всички дейности да са насочени към посочените тематични направления. В приложената обосновка към проекта на методология и критерии за подбор на операцията да отпадне текстът, указващ, че „пробното стажуване“ следва да е с фокус върху изброените направления.</p> <p>5. Текстът в приложената обосновка „необходимостта от усъвършенстване на структурата на дуалното ПОО“, касаещ идентифицирани предизвикателства в Стратегическата визия за развитие на дПОО в България – 2030, да се замени със следния текст: „необходимостта дуалното професионално</p>	<p>Приема се частично. Използването на вече разработения Инструментариум, съдържащ образци на анкети, предназначени за различните целеви групи по операцията, ще осигури устойчивост на постигнатите резултатите по ОПНОИР 2014-2020 и ще подпомогне осъществяването на мониторинг на операцията по ПО 2021-2027. Текстовете са прецизирани, като е уточнено, че използването на Инструментариума не изисква попълване на данни в електронната платформа, а използване на примерните образци на анкетни карти, създадени по проекта по ОПНОИР, въз основа на резултатите от попълването на които, следва да се изготви доклад за осъществения мониторинг.</p> <p>Приема се. Текстовете в проекта на методология и критерии за подбор на операцията са прецизирани, като е уточнено, че поставянето на фокус върху цифровата, зелената икономика, синия растеж, индустрия 5.0 и/или тематичните области на ИСИС 2021-2027 предвижда при изпълнение на дейностите да бъдат разгледани приложими за обхванатите по проекта професии новости и/или предизвикателства, свързани с едно или повече от изброените тематични направления. В приложената обосновка са премахнати текстовете, указващи, че „пробното стажуване“ следва да е с фокус върху изброените тематични направления.</p> <p>Приема се. Предложението е отразено в приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p>	<p>Стр. 7, раздел II „Специфични критерии за допустимост“, поле „Изисквания към бенефициентите“ и стр. 16 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p> <p>Стр. 8, раздел II „Общо описание“, поле „Допустими дейности“ от проекта на методология и критерии за подбор на операцията. Стр. 5, 6 и стр. 9 от приложената обосновка към методологията и критериите за подбор на операцията.</p> <p>Стр. 2 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p>

№	Лице подало коментара	Коментари	Приема/ Не приема Мотиви	Къде е отразен коментарът в Методологията и критериите за подбор на операция ¹ (стр., раздел, точка)
		<p><i>образование и обучение (ДПОО) да прерасне във водеща форма на професионално образование в България“.</i></p> <p>6. Да се прецизират текстове в приложената обосновка, отнасящи се до продължителността на „пробното стажуване“, периода на провеждане и извършването на оценка в края на всяко пробно стажуване. Предлага се продължителността на едно „пробно стажуване“ да бъде от 3 до 5 дни /при минимум 6 часа дневно/ и да се провежда само през ваканциите, с оглед постигане на по-добра ефективност. Оценката в края на всяко „пробно стажуване“ да не бъде насочена към оценяване на знанията, уменията и компетентностите на всеки ученик, а към оценка на качествата и меките умения. Причината е, че трудно могат да се сравнят знанията и уменията съгласно учебния план и липсващите за това ниво (VIII-ми – X-ти клас).</p> <p>7. В приложената обосновка да се допълни, че допълнителните занимания се провеждат по учебни програми, разработени с водещата роля на работодателите и въз основа на анализ на учебния план, съдържанието на учебните програми по професията, ДОС по професията и идентифициране на липсващите компетенции за успешна работа в реална работна среда.</p>	<p>Приема се. Предложенията са отразени в приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията, като е предвидена оценка на професионалните интереси на участниците в „пробно стажуване“. Във връзка с промяната на обхвата на оценката е разширен и обхватът на „пробно стажуване“, като отпада изричното изискване в него да участват ученици в първи гимназиален етап, които вече са включени в дуалната система на обучение.</p> <p>Приема се частично. Предложението за провеждане на допълнителните занимания по програма, разработена с водещата роля на работодателите, се приема. Не се приема предложеното допълнение програмите да се разработват въз основа на анализ на учебния план и съдържанието на учебните програми и ДОС по професията. Мотивите са свързани с осигуряване на демаркация с дейностите по операция от стратегическо значение „Модернизиране на професионалното образование и обучение“, в която е предвидено извършването на критична оценка на ДОС за професионална квалификация, учебните планове и програми и тяхното модернизиране, и очакваните резултати да бъде осигурено съответствие между</p>	<p>Стр. 6 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p> <p>Стр. 6 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p>

№	Лице подало коментара	Коментари	Приема/ Не приема Мотиви	Къде е отразен коментарът в Методологията и критериите за подбор на операция ¹ (стр., раздел, точка)
		<p>8. Да се прецизира продължителността на допълнителните занимания по професионална подготовка, посочена в приложената обосновка, като се уточни, че продължителността следва да бъде не по-малко от 18 часа и не повече от 70 часа. Предвид това, че допълнителните занимания по професионална подготовка ще бъдат провеждани под формата на модулни обучения/кратки обучителни курсове, е целесъобразно те да бъдат по-кратки от 70 часа и да обхващат повече теми. В случай че продължителността на обученията е 70 часа, означава 2 допълнителни часа седмична натовареност, което е твърде висока натовареност, като се има предвид, че при дуалното обучение натовареността е по-висока, отколкото при дневната форма. По-добър вариант е обученията да са с продължителност между 18 и 30 часа.</p> <p>9. Да се допълнят текстовете в приложената обосновка, отнасящи се до мястото на провеждане на допълнителни занимания по професионална подготовка и/или чужд език и експертите, ангажирани за тяхното провеждане. Препоръчва се допълнителните занимания да се провеждат извън училище, в подходяща среда, включително при</p>	<p>квалификациите и търсените на пазара на труда умения чрез участието на Секторните съвети на уменията.</p> <p>Не се приема. В приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията е посочена максималната продължителност на едно допълнително занимание по професионална подготовка, съответно по чужд език до 70 учебни часа, така че да бъде предоставена възможност на конкретните бенефициенти сами да определят точната продължителност на всяко допълнително занимание, в зависимост от потребностите на целевите групи, което допуска и по-малка продължителност. Текстовете не задължават бенефициентите да провеждат заниманията в рамките точно на 70 учебни часа, а им позволяват да планират провеждането на модулни обучения/кратки обучителни курсове с определена от тях конкретна продължителност, която не следва да надхвърля 70 учебни часа. В приложената обосновка не се съдържат ограничения относно броя теми, които могат да бъдат заложили в рамките на модулните обучения/кратките курсове. Предложението за определяне на минимален брой часове за 1 допълнително занимание от 18 учебни часа не се приема, за да не се ограничават възможностите при необходимост да бъдат проведени и по-кратки модулни обучения/кратки обучителни курсове, в зависимост от нуждите на целевите групи.</p> <p>Приема се. Текстовете във връзка с мястото на провеждане на допълнителните занимания са прецизирани, така че конкретните бенефициенти да имат възможност да изберат дали да проведат допълнителните занимания в извънучилищна среда - при работодател или в училище, в зависимост от възможностите за осигуряване на подходяща</p>	<p>Стр. 6 и стр. 7 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p> <p>Стр. 16 от Методологията и критериите за подбор на</p>

№	Лице подало коментара	Коментари	Приема/ Не приема Мотиви	Къде е отразен коментарът в Методологията и критериите за подбор на операция ¹ (стр., раздел, точка)
		<p>работодателя, като за тяхното провеждане да бъдат ангажирани експерти от бизнеса. При провеждането им в училище трябва да са осигурени съвременни условия, оборудване и материали за практическа работа.</p> <p>10. Да се прецизират текстовете в приложената обосновка, отнасящи се до конкретните функции на наставниците при провеждане на инструктаж за безопасност, предвид че инструктажът се прави от длъжностното лице по ЗБУТ. Разходите за възнаграждения на наставниците да се изплащат пропорционално на броя ученици, за които един наставник отговаря.</p>	<p>материална база, оборудване и материали за практическа работа. В тази връзка са допълнени и текстове, касаещи обосновката на необходимостта от закупуване на оборудване. Възможността за участието на представители на бизнеса в провеждането на допълнителните занимания се съдържа в приложената обосновка, като текстовете са прецизирани така, че да бъде поставен по-голям акцент върху тяхното активно въвеждане в изпълнението на дейността.</p> <p>Не се приема. Съгласно чл. 21, ал. 4, т. 4 от Наредба № 1 от 8 септември 2015 г. за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа наставникът „запознава всеки обучаван с вътрешните правила на предприятието за провеждане на практическо обучение чрез работа и <i>провежда инструктажи по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд съгласно Наредба № РД-07-2 от 2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд</i>“. Направеното предложение разходите за възнаграждение на наставник да се изплащат пропорционално на броя ученици, за които един наставник отговаря, не се приема, тъй като в съответствие с Наредба № 1 от 8 септември 2015 г. операцията поставя изискване за максимален брой обучаеми, за които един наставник следва да отговаря – до 5 обучаеми. В тази връзка операцията предвижда възнаграждението да се заплаща за 1 час пряка работа с до 5 обучаеми, в рамките на всеки ден, в който е проведено практическо обучение в реална работна среда.</p>	<p>операцията, критерий 14 от Таблицата за комплексна оценка.</p>

№	Лице подало коментара	Коментари	Приема/ Не приема Мотиви	Къде е отразен коментарът в Методологията и критериите за подбор на операция ¹ (стр., раздел, точка)
		<p>11. Да се прецизират текстовете в приложената обосновка, отнасящи се до обученията на учители, вкл. във връзка с присъждането на квалификационни кредити. Да се допълни, че обученията на учители по професионална подготовка следва се извършва по програми, разработени с участието на работодатели или по такива, предлагани в Регистъра на одобрените програми за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти. Практическата част на обученията следва да се провежда във формат „стажуване“.</p> <p>12. Да се прецизират часовете за провеждане на обучения на учители без квалификационни кредити и броят на дните за провеждане на обучения на наставници. Продължителността на практическото обучение (стажуване) в партниращи предприятия да бъде 8 часа, вместо 8 академични часа.</p> <p>13. Да се допълни информацията за провеждането на смесени обучения на учители и наставници, като се уточни дали ще са задължителни, начинът и форматът на провеждане (по двойки или в групи). Предлага се текстовете да се допълнят с възможности за организиране и провеждане на взаимна супервизия. Всеки от двойката учител –</p>	<p>Приема се. Текстовете са прецизирани. Във връзка с предложеното „стажуване“ са направени допълнения относно практическото обучение на учители в партниращо предприятие, като е уточнен начинът на провеждането му чрез активно въвличане на обучаемите, които изпълняват ролята на „практиканти“/„стажанти“, а обучаващият изпълнява ролята на техен „наставник“/„ментор“.</p> <p>Приема се частично. Премахват се текстовете, уточняващи броя дни за провеждане на обученията, с оглед на това, че определящ за продължителността на обучението и изплащането на възнагражденията за провеждането им, е броят академични/учебни часове, а не броят на дните. Предложението да се промени продължителността на практическото обучение – от 8 академични часа на 8 часа, не се приема, с оглед на това, че операцията се реализира изцяло чрез прилагане на опростени форми на разходи, а предложеният подход ще наложи използването на два различни единични разхода за едно и също обучение, което ще усложни процеса на отчитане и верифициране на разходите.</p> <p>Приема се. Текстовете, отнасящи се до провеждане на смесени обучения са прецизирани, като са предложени допълнения относно начина и формата на провеждане. Избраният подход следва провеждането на останалите обучения за учители и наставници, като предлага още една възможност за съвместно обучение, въз основа на опита и препоръките от пилотното прилагане на</p>	<p>Стр. 9, 10 и 16 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p> <p>Стр. 10 и стр. 11 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p> <p>Стр. 11 и стр. 12 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p>

№	Лице подало коментара	Коментари	Приема/ Не приема Мотиви	Къде е отразен коментарът в Методологията и критериите за подбор на операция ¹ (стр., раздел, точка)
		<p>наставник следва да проведе една супервизия с продължителност от един работен ден. Наставникът следва да наблюдава работата на учителя в рамките на учебния ден с учениците, на които е наставник, а учителят наблюдава работата на наставника при провеждане на практическо обучение в реална работна среда. Всяка супервизия завършва с обратна връзка и обсъждане на възможностите за подобрене. Да се добавят текстове, уточняващи, че в рамките на проекта може да бъде проведено едно съвместно обучение за учители и наставници и по две супервизии за всяка година на проекта за една и съща двойка учител-наставник. Един учител или един наставник може да участва в повече от една двойка за супервизия.</p> <p>14. Да се допълнят текстовете, отнасящи се до осигуряването на учебно съдържание, като се предвидят възможности за изработването им по поръчка и/или адаптиране на съществуващо учебно съдържание, вкл. чрез превод и адаптация на съществуващи ресурси, включително електронни, които се използват в дуалното обучение на Швейцария, Австрия, Германия. Да се добави, че след превод и адаптация на материалите същите трябва да бъдат предоставени за ползване в дигиталната раница.</p> <p>15. Да се прецизират текстовете относно провеждането на информационни кампании. Да се допълнят представените примерни инструменти, като се постави по-голям акцент върху провеждането на състезания по професии, съвместни уроци, както и разработването на видео съдържание. Състезанията по професии да се</p>	<p>Швейцарския модел на дуално обучение в България. Нито едно от предложените обучения няма задължителен характер. За случаите, в които е предвиден повече от един вид обучение, са предложени текстове, забраняващи дублирането на темите, включени в различните обучения.</p> <p>Приети са предложенията относно провеждането на супервизия от страна на учители и наставници, включително ограниченията относно допустимия брой съвместни обучения и супервизии за всяка година на проекта.</p> <p>Приема се. Обосновката е допълнена с направените предложения.</p> <p>Приема се. Обосновката е допълнена с направените предложения.</p>	<p>Стр. 12 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p> <p>Стр. 13 и стр. 14 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p>

№	Лице подало коментара	Коментари	Приема/ Не приема Мотиви	Къде е отразен коментарът в Методологията и критериите за подбор на операция ¹ (стр., раздел, точка)
		<p>провеждат с участието на ученици V – VII клас с подкрепата на ученици в дуално обучение. Състезанията следва да са с голяма публичност и обхващане, както на родителите, така и на работодателите, които предлагат дуално обучение по тези професии. В рамките на събитието могат да бъдат представени профилите на професиите, възможностите за развитие, вдъхновяващи истории на завършили дуалисти, участие на успешни личности на международно или национално ниво от съответната професия. Съвместните уроци да се провеждат по „Технологии и предприемачество“, „Компютърно моделиране и информационни технологии“ или други предмети с учениците V-VII клас с участието на ученици в дуално обучение или като се представят на различни професии в рамките на часовете на класа. Видеата да представят успешни примери на ученици от дуалната система.</p> <p>16. Обосновката във връзка с провеждането на кариерно ориентиране да се прецизира, като се допълни, че за провеждането му може да бъде използван капацитетът и инструментариумът, с който разполагат Центровете за кариерно ориентиране. В случай че част от дейностите бъдат възложени на външни изпълнители, разработеният инструментариум за тестване и информационните материали следва да бъдат предоставени от Центровете за кариерно ориентиране за осигуряване на устойчивото им използване в по-широк мащаб. Индивидуалното кариерно ориентиране да не обхваща ученици в първи гимназиален етап, които не се обучават в гимназиална форма.</p>	<p>Приема се частично. Обосновката е допълнена с текст, указващ, че за провеждането на кариерно ориентиране може да бъде използван капацитетът и инструментариумът, с който разполагат Центровете за кариерно ориентиране. Не се приема предложеният текст, който указва, че Центровете за кариерно ориентиране следва да предоставят разработеният инструментариум за тестване и информационните материали на външни изпълнители, тъй като в Единните указания за кандидатстване с концепции за ИТИ Центровете за кариерно ориентиране не са включени като допустими партньори. Не се приема предложението, индивидуалното кариерно ориентиране да не обхваща ученици в първи гимназиален етап, които не се обучават в гимназиална форма, тъй като операцията насърчава преминаването в дуална форма</p>	<p>Стр. 16 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.</p>

№	Лице подало коментара	Коментари	Приема/ Не приема Мотиви	Къде е отразен коментарът в Методологията и критериите за подбор на операция ¹ (стр., раздел, точка)
		17. Във връзка с направените предложения за прецизиране на обосновката с допълнения относно начина на изпълнение на дейностите се предлага да се допълнят и видовете преки разходи за персонал, както и другите преки и непреки разходи, различни от преките разходи за персонал.	на обучение, а индивидуалното кариерно ориентиране е един от начините за насочване на учениците към избор на тази форма на обучение. Приема се. Текстовете относно допустимите разходи са допълнени, като в Условиата за кандидатстване и приложенията към тях ще бъдат прецизирани наименованията и видовете допустими единични разходи, попадащи в обхвата на преките разходи за персонал и единната ставка в размер на 40 % от преките разходи за персонал.	Стр. 16 и стр. 17 от приложената обосновка към Методологията и критериите за подбор на операцията.
2				